

KIILI LEHT

KIILI VALLA AJALEHT / WWW.KIILIVALD.EE

NR 3 (2393)

MÄRTS 2018

“Ma poleks kunagi arvanud, et sünnin kala musta leivaga.”

| Naoto

Fotod: erakogu

Möötu võtsid kiilikad sõprusvallaga nii murdmaasuusatamises...

...kui võrkpallis.

Kiili valla sportlased käisid Askolas

☉ Märtsikuu esimestel päevadel käis valla esindus külas Kiili sõprusvallal Askolas Soomes. Kiili ja Askola on sõprusühetes juba palju aastaid ning Askolas on aegade jooksul külas käinud erinevad Kiilis tegutsevad kollektiivid ja õpetajate juhendamisel ka arvukad kooliõpilaste grupid. Selle aasta märtsi alguses jõudis kätte sportlaste kord soomlaste küllakutse vastu võtta.

Askola on omavalitsusüksus Soomes, mis asub Helsingist kirdes, üsna Porvoo linna lähedal. Elanikkond on Askolas järjepidevalt kasvanud ning hetkel on rahvast umbkaudu sama palju kui Kiili vallas, veidi üle 5000. Pindalalt on Askola Kiili vallast aga poole suurem, Kiili vald vastavalt 100 km² ning Askola 218 km². Vallas asub ka oma kirik, mis valmis aastal 1799 ning on väga ilus näide põhjamaisest

puitarhitektuurist. Askola suureks uhkuseks ja eripäraks on ka loodusnähtus, mis kujutab endast arvukaid jääajal kaljusse tekkinud kaevusid meenutavaid auke (www.hiidenkirnut.fi).

Askolas on tegutsemas mitu algkooli, gümnaasium ning ka ametikool. Praegu oodatakse koolimaja juurdeehituse valmimist, mille eesmärk on viia pismaid haridusasutusi kokku. Igapäevased rõõmud ja mured

on kahes vallas üsna sarnased, ka soomlastel on omad haldusreformi teemad, erinevate asutuste alluvuse ja kuuluvuse küsimused jne.

Kuna meie riikidel oli suur sünnipäev üsna lähestikku ja Kiili vald saab käesoleval aastal ka 25, siis tekkis juba möödunud sügisel ühine mõte kahe sportliku vennasrahva kohtumise korraldamisest. Mõtted jõudsid tegudeni ning Soome 100

ning Eesti 100 ühiseks tähistamiseks korraldasid soomlased 3.–4. märtsil kiilikatele möödutu teatesuusatamises ning võrkpallis. Kiili valla võistkondadel õnnestus mõlemal alal oma paremust tõestada ning võit koju tuua. Lisaks spordisündmustele kohtuti ka Askola valla esindajatega ning vahetati omavahel kogemusi. Soomlased on omakorda oodatud augustikuus toimuvale Kiili vald

25 rahvapeole, mille raames peetakse ka Kiilis maha Eesti-Soome sportlik maavõistlus, mille täpsemad alad selguvad.

Osavõtjad tänavad soome sõpru, Abborsjö talu lahket pererahvast, kohalikku kogudust Tuomiranna kompleksi kasutamise võimaluse eest, vallajuhte ja Askola valla noorsootöö eestvedajat Risto Vanttineni. Kohtumiseni Kiilis! | **Maarika Nimmo**

Priit Pajusaar: Tänapäeva muusika on pealiskaudne

☉ Eesti ühe edukama eurolooo “Kaelakee hääl” autor Priit Pajusaar on Eestit käinud Eurovisioonil esindamada kokku neljal korral – täpsemalt küll tema kirjutatud laulud: lisaks “Kaelakee häälele” “Diamond of night” (esitas Evelin Samuel), “Tii” (Neiokõso) ja “Leto Svet” (Kreiradio). Kuid see on vaid imepisike osa tema loomingust. 25. aprillil on huvilistele võimalus kohtuda temaga Kiili rahvamajas. Kangrus elav muusik lubab rääkida värvikaid seiku muusikamaailmast, Eurovisiooni ümber ja telgitagustes toimuvast ning näidata harudast videomaterjali. Kindlasti tuleb juttu ka teatri- ja filmimuusika tegemisest.

Kiili Leht käis Kangrus uurimas, kuidas kuulsal muusikul läheb.

Olete viimasel ajal avalikkuse tähelepanu alt väljas olnud – millega tegelete ning kas pigem naudite seda, et ei pea kogu aeg pildil olema?

Avalikkuse tähelepanu alt väljas olek on ses mõttes hea, et loometöö ongi üksiku hundi teekond. Tähelepanu alla satud siis, kui tuleb mõni uus teos väl-

ja või mõne sündmusega. Näiteks enne ja pärast tänavust Eesti Laulu finaali oli vaja ajakirjanikel minult arvamust küsida, mis on iseenesest tore. Kui ise osalesid, siis olid muidugi tähelepanu rohkem, siis olid pool aastat järjest pildil.

Sel sügisel sai kaks väga suurt tööd valmis. Novembris esilinastus Andres Puustusmaa film “Rohelised kassid”, millele ma muusika kirjutasin, see oli hästi mahukas töö. Oktoobris hakkas ETVs Lotte teleseriaal jooksmas ja seal oli minu muusika. Nüüd on järgmised asjad töös – Sandra Nurmsalu teeme plaadimaterjali ja siis tellis Eesti Kontsert lastele ja noortele pillide tutvustamise lühietenduse, kuhu Leelo Tungal kirjutas vahva libreto ja mina teen muusika.

Minu teada pole Te viimastel aastatel ka enam Eurovisiooni laulukonkursile laule esitanud. Miks nii?

Kaks aastat tagasi osalesin Eesti Laulu poolfinaalis koos Gertu Pabboga lauluga “Miljon korda”. Eurovisiooni värk täna ei kõida enam, olen aastast 1993 juba sellega seotud. Neli korda

olen käinud oma lauluga Eurovisioonil. Mul ei ole kellelegi va- ja midagi tõestada, ma pole noor artist, et peaksin meeletult võimlema. Tõde on see, et osalemine võtab meeletult aega ja raha. See glamuur, mida me näeme – keegi ei kujuta ette, kui palju artistid peavad oma aega panustama, lisaks raha ja energiat.

See aeg on läbi, aga ma ei ütle ei – kui on jube hea idee, jube hea artist, kui leian, et on pointi, siis osalen.

Motivatsiooni pole ka sellepärast, et asi on segane – üritus on Eesti Laul, aga valitakse lugu Eurovisioonile. Poolfinaalides on kohe aru saada, et pooltel lugudel pole mingit võimalust Eurovisioonil läbi lüüa. Tulemus on see, et kuuleme palju dilettantlikku jura.

Kuidas meeldis tänavune võidulaul?

Võitja üle olen ma väga rõõmus – väärakas, hästi teostatud, visuaalselt võimas. Seal on muusikat küll. Täna popmuusika häda on see, et me oleme pealiskaudsed – infomüra on nii palju, et muusika peabki olema lühikese, kahe-kolmenoodilise

hookiga (ing k konks), et publikut püüda. Kui kuulata seda muusikat, mida tehti 70ndatel, 80ndatel, tundus, et publik oli intelligentsem – kui ilusaid ja pikki meloodiaid olid inimese võimelised meelde jätma ja nendest vaimustuma. Kohati tunnen, et alahinnatakse tänapäeva inimest – ei ole me midagi nii lollid. Aga meie esindaja võiks ju finaali saada. Minu arvamuse järgi võib hästi minna.

Mida pakute publikule 25. aprilli kohtumisel Kiili rahvamajas?

Räägin, kuidas Pajusaar Priit üldse muusika juurde sattus ja kogu sellest teekonnast. See on värvikas olnud. Räägin muusikamaailma taustast, ka seda, mis toimub ka Eurovisioonil. Ma usun, et suudan põneva teekonna pakkuda.

Lasen ka lugusid, mida väga ei teata, ja on tõenäoline, et näitan ka ajaloolisi kaadreid ajast, kui mul veel juukseid peas oli. Tuleb meelelahutuslik jutuõhtu, küsida võib kõike. Olen varemgi sarnase asjaga esinenud ja kogemus on see, et tunni-poolteisega ei taha asi kuidagi ära lõppeda, küsimusi jätkub kauemaks. | **Marko Tooming**

25. aprillil kell 19.00

Kiili vallas sündinud muusika

Priit Pajusaar

Üritus on tasuta

www.kiilirahvamaja.ee

Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

Kiili vald omavalitsuste talimängudel

☉ Viimati 2015. a osalenud Kiili vald võistles jällegi Eesti valdade talimängudel, 3.–4. märtsil Viljandis ja selle ümbruses toimunud spordirajatistes, nüüd valdade ja linnade liitmisel ja uute omavalitsuste tekkimisel uue nime saanud Eesti omavalitsuste talimängudel. Nüüd võistleme esimest korda väikeste valdade (kuni 8000 elanikku – ausalt öeldes olemegi väike, aga tubli vald) arvestuses ja saavutasime 16 valla hulgas tubli 6. koha. Võitis Viru-Nigula vald – 212 p, 2. koht Kadrina vald – 206 p, 3. koht Vinni vald – 198 p, 4. koht Alutaguse vald – 195,5 p, 5. koht Mulgi vald – 192 p, 6. koht Kiili vald – 182 p.

Arvesse läksid murdmaasuusatamise kohapunktid ja veel viie parema spordiala kohapunktid teistelt spordialadelt (mäesuusatamine, meeste korvpall, naiste korvpall, juhtide võistlus (osaleda võivad ainult vallavanem või asevallavanem või volikogu esimees või volikogu aseesimees), kabe, male, lauatennis, ujumine).

Tulemused – murdmaasuusatamine Holstre-Polli Vabaajakeskuses: N35 5 km – 6. koht Marju Tempel, 13. koht Margit Maidla; N45 2,5 km – 11. koht Marje Ott, N18 5 km – 20. koht Teele Raja, M40 10 km – 25. koht Margus Maidla, M50 5 km – 29. koht Einar Luup, M16 5 km – 36. koht Karl Eerma. Teatesuusatamine M 3x5 km – Kiili I meeskond (Herkki Suurman, Indrek Vaher, Tõnu Aamisepp) 23. koht ja Kiili II meeskond (Einar Luup, Margus Maidla, Karl Eerma) 24. koht.

Üldkokkuvõttes saavutasime murdmaasuusatamises 30 võistkonna seas 20. koha. Mäesuusatamine toimus Väike-Munamäe suusakeskuses Otepääl. Laupäeval, 3. märtsil, toimunud mäesuusavõistlusel võitis N35 vanuseklassis 2. koha ehk hõbemedali Pille Erlich-Tormis Lähtse külast. Jess!!! Palju õnne, Pille! N16 vanuseklass – 13. koht Ilon Leontjev, 22. koht Lisete Riimand. Mehed – 6. koht Raigo Kivi, 9. koht – Kauri Kõrm. M40 vanuseklass – 12. koht Roman Päll, 22. koht Benno Johanson, 23. koht Enn Lamp, Raigo Riimand DNF.

Pühapäeval, 4. märtsil, toimunud lumelaua võistlusel saavutas naiste klassis 11. koha Merle Aun, meeste klassis 8. koha Üllar Aun, 11. koha Kaupo Kõrm ja 31. koha noorsportlane Rain Semiskar. Üldkokkuvõttes saavutasime mäesuusatamises 24 võistkonna konkurentsis väga kõrge 7. koha.

Ujumine toimus Karksi-Nuia A. Kitzbergi gümnaasiumi ujulas. Naiste 100 m vabaltujumises saavutas Triinu Kapp 11. koha ja naiste 100 m rinnuli-

Foto: erakogu

Pille Erlich-Tormis.

jumises saavutas Triinu 8. koha. Meeste 100 m seliliujumises saavutas Reigo Salu 12. koha. 4x50 m teateujumises saavutas Kiili võistkond (Triinu Kapp, Kadri Kapp, Fred Rohi, Reigo Salu) 14. koha.

Üldkokkuvõttes saavutas Kiili valla ujumise võistkond 22 võistkonna konkurentsis 18. koha.

Suure-Jaani kooli võimlas toimunud lauatennisevõistlusel võitis Kiili valla võistkond (Eduard Virkunen, Ivar Leontjev, Terje Liivas, Feliks Nersesjan, Ksenja Bragina) esmalt 5:2 Rae valda, kaotati 1:5 Kambja vallale, kaotati 3:5 Põhja-Pärnumaa vallale, võideti 5:1 Võru valda, kaotati 4:5 Põlva vallale ja viimases kohtumises ei ilmunud Rae vald kohale ja saadi loobumisvõit. Kokkuvõttes saavutati 26 võistkonna konkurentsis 19. koht.

Heimtali põhikooli võimlas toimunud naiste korvpalli turniiril mängis Kiili naiskond (Mari-Liis Ladvik, Merylin Närep, Rebeka Kukk, Hanna-Loora Jürgenson, Karola Adoson, Marleen Müller, Pille Pappel, Hilma Sofia Ala-Vähälä) A-alagrupis. Võideti 32:21 Saue valda, kaotati 2. lisaajal Keila linnale (eelmise aasta Eesti linnade meister) 38:41 ja kaotati 16:42 Tartu vallale (eelmise aasta Eesti valdade meister). Kohamängudes kohtadele 9–12 võideti 37:13 Viljandi valda ja kaotati 9.–10. koha mängus 13:21 Pärnu linna naiskonnale. Seega tubli 10. koht.

Viljandi Kesklinna koolis peetud kabe võistlusel saavutas Kiili võistkond (Art Aamisepp, Riivo Rohi, Mikkel Reinola) 27. koha.

Mina tänan kõiki sportlasi, kes valda esindasid, tänan Kiili vallavalitsust, tänan Arne Autot ja bussijuht Sassi, tänan Toivo Uudeltit, tänan AMP Viimistlus OÜ.

Kohtume 7.–8. juuli Haapsalus Eesti omavalitsuste suvemängudel. Alad – kergejõustik, meeste ja naiste võrkpall, pe-tank, orienteerumine, jahilaskmine CSP, jalgrattakross, köie-mäng, tennis. Kes soovib nendel aladel Kiili valda esindada, palun kirjutada kaupo.kytt@kiilivarahaldus.ee või helistada tel. 5344 5009. | **Kaupo Kütt**

Vallaeelarvest ja investeringu

☉ Kiili vallavolikogu poolt on paika pandud prioriteetidid aastateks 2018–2021, mis fikseeriti 2017. aasta septembris vastu võetud eelarvestrateegias. 2018. aasta eelarve koostamisel korrigeeriti alaeelarveid lähtudes täpsustunud vajadustest ja võimalustest.

Lähiaja prioriteediks on selle alusel:

- haridusvaldkond (kooli algklasside maja ehitus);
- muu taristu arendamine (investeeringud teedesse ja tänavavalgustusse);
- konkurentsivõimeline töötasu valla allasutustes (lasteade, kool jne).

Perioodil 2013–2018 on Kiili valla eelarve kasvanud tempoga 5–10% aastas ning see on algselt kavandatud rohkem võimaldanud investeerida teedesse ja tänavavalgustuse rajamisse, noortekeskuse ja eakate päevakeskuse uutesse ruumidesse, avada uusi lasteaiariihmi ning hoida õpetajate ja teiste valla-töötajate tasu konkurentsivõimelisena. Kiili valla finantsvõimekus on Eesti üldises omavalitsuste taustsüsteemis kõrge. Erinevate omavalitsuste rahalist seisu on võimalik jälgida rahandusministeeriumi kodulehel, kus on leitav finantsvõimekuse radar.

Süsteem töötab meie riigis nii, et keskvallitsus kogub kokku

ning annab edasi kohaliku omavalitsuse üksustele tulud füüsilise isiku tulumaksust ja maa-maksust.

Omavalitsuse tähtsaim sisetulekuallikas ongi Eestis üksikisiku tulumaks, kus vallale kantakse (2018. aastal) edasi 11,86% töötaja brutopalgast. Täpsem KOV tulude jaotus ja erinevate tululiikie osakaal on ära näidatud kõrvalasuval graafikul.

*Maja rajamisel arvestatakse **kaasaegse pedagoogika** suundumustega.*

Omavalitsuse kuludest suurema osa moodustavad hariduskulud ehk kool, lasteade ja huviharidus. Kui kool saab tegutsemiseks olulist riigi poolset täiendavat toetust, mis aitab katta õpetajate palga, osaliselt ka õppevahendite kulu ja koolitoidu maksumuse jne, siis lasteade ja huviharidus on omavalitsuse enda maksutulu baasilt finantseeritavad tegevused. Ehkki riik eraldab alates 2017. aasta lõpust ka teatavat huvihariduse toetust ja väikese summa lasteaiasõpetajate palgakulude jaoks, katab see Kiili valla puhul valdkonna üldistest kulutustest siiski marginaalse osa. Lasteaia ja kunstide kooli kulud kaetakse seetõttu põhiliselt kahest al-

likast – valla panusest ja lapsevanemate poolt makstavast kohatasust – Kiili Lasteaia eelarvest moodustab läbi kohatasude kogutav raha täna 17% ja Kiili Kunstide Kooli eelarvest 14%. Vallaeelarve kulupool on samuti detailsemalt välja toodud kõrvalasuval graafikul.

Seoses eelarvega on paslik detailsemalt välja tuua info, mis on seotud lähiaja suurima kavandatava investeeringuga. Kiili gümnaasiumi õpilaste arv on täna 796 ja lähtuvalt prognoosidest saabub õpilaste arvu maksimum aastaks 2022, kui koolis õpib 920–950 õpilast. Seoses ruumiprobleemiga toimub õppetöö hetkel kahes vahetuses, teise vahetuse moodustavad ca 180 õpilast, kes käivad 2.–3. klassis.

Antud olukord ei rahulda õpilasi, õpetajaid ega lapsevanemaid, kuna see seab mitmeid piiranguid antud eagrupi huvihariduse võimalustele ning ei kattu ülejäänud perekonna elurütmiga.

Et koolile oleks võimalik rajada juurdeehitus uue algklasside maja näol, on Kiili vallavalitsus algatanud detailplaneeringu, mille menetlus on lõpusirgel. Paralleelselt on Kiili Varahalduse SA tellimisel teinud tööd arhitektid ning saanud valmis eskiisprojekti, mis näeb juurdeehituses ette 12 klassi-

☉ TEAVE

MUUD TÄHTSAMAD OBJEKTID/TELLIMUSED 2018

- Kiili rahvamaja ümbruse korrastamine, parkla ja läbimurde rajamine.
- Luige alevikus vallale kuuluva te tänavate mustkatte alla viimine.
- Nabala-Patika tee esimese lõigu mustkatte alla viimine.
- Rätsepa asumi teede asfalteerimine 30 000 euro mahus (eel-duseks omandi ületulek vallale).
- Tänavavalgustuse täiendamine Luigel ja Väljamäe piirkonnas.
- Kohaliku piirkonnakonknaa-
punkti uued ruumid sissepääsu-
ga vallamaja hoovist.
- Liikluskorralduse auditi tellimi-
ne Kiili alevile ning Luige ja
Kangru alevikule.
- Kiili valla arengukava koosta-
mine aastateks 2019–2023.
- Kiili valla uue üldplaneeringu
koostamise algatamine.
- VOLISe hääletus- ja dokumen-
dihaldussüsteemi kasutuselevõtt
vallavolikogus.
- Kiili vald 25 üritused.

ruumi, garderoobi, raamatukogu ja muude vajalike ruumide olemasolu.

Maja rajamisel arvestatakse kaasaegse pedagoogika suundumustega, paariklassiruumidel on lükkandseinad, mis loob paremad võimalused grupitööks, samuti on koridorides ja raamatukogus arvestatud nn õpipesadega individuaalseks tööks jne. Paralleelselt projekteeritakse ka

paistab püüde mahutada kuidagi viisi ära ca 1000 õpilast. Aga on see mõistlik praeguses kohas?

Erki Arakas: Vallavalitsus kavatses ehitada algklasside korpuse vaid 12 m kaugusele Kurna-Tuhala maanteest, kuid jätab samas esitamata uue liikluskorralduse, mis tähendab, et täna-
nased liikluskorraldused ja parkimiskohtade nappus suureneb aastast aastasse. Mina ei pea normaalseks väikelaste kooli rajamist tiheda liiklusega maantee serva. Lammutatada maha võrdlemisi uue kahekordse hoonet üks välissein, nihutamaks seda vaid 3,5 m hoovi poole, töötab ilmselt Eesti kalleimat sööklalaidendust, mis vähendab vastasklasside insolatsiooni-kestvust praegu veel teadmata ulatuses. Ja need on vaid mõned näited ebaratsionaalsusest.

Indrek Grusdam: Volikogu liige Peeter Veltmann osutas, et uude algklasside majja planeeriti 12 klassi kohta vaid kaks tualetti, kummaski 4 potti ja 3 kraanikaussi. Koolikell tähistab 10 min pausi ca 300 lapsele. Kui kasvõi kolmandik neist peab vajalikuks tualetti külastada, tuleks igapäev hakka saada vaid 48 sekundiga. On see normaalne?

Miks me ei toetanud Kiili valla 2018. aasta eelarvet?

☉ Vallavalitsus esitas volikogule kinnitamiseks eelarve vastuolus Kiili valla arengukava ja eelarvestrateegiaga 2018–2021. Mahukam minetus seondub Kiili koolimaja juurdeehitusega, summas 1,1 miljonit eurot. Vaid mõned kuud tagasi (21.09.2017) lubas vallavalitsus, et vajalik investeeritud suurusjärgus 2 miljonit eurot kaetakse laenuga (arengukava ja eelarvestrateegiaga 2018–2021 lk 24 ja 44). Nüüd kanti eelarvesse 2,5 miljoni euro suurune laen ja lisaks laenule ka ca 600 000 euro suurune omaosalus. Sealjuures polnud kavandatud kooli juurdeehitust isegi volikogu liikmetele tutvustatud, rääkimata val-lakodanikest.

Indrek Grusdam: Meil õnnestus saavutada plaanide avaldamine heakorra- ja keskkon-nakomisjoni avatud koosolekul, täpselt üks päev enne eelarve lõpphääletust volikogus. Jäid sa rahule?

Erki Arakas: Olen osalenud alates 2016. a kevadest kõikidel volikogu eelarve- ja majandus-komisjoni koosolekutel, kus komisjoni liikmed palusid end korduvalt kurssi viia kooli juurdeehituse projektiga. Seda ei võimaldatud, sest asi pidi olema “täpsustamisel”. Tänaseks

poolteist aastat “täpsustamist” andis tulemuseks kooli juurdeehituse eskiisprojekti, isegi mitte lõpliku eskiisprojekti ja massiivse kallinemise pea kaks korda.

Avaldatud joonistused ei ole oma olemuselt ratsionaalsed ega vasta valla vajadustele nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis.

Indrek Grusdam: Vastuseks sinu arupärimisele teatas Aimur Liiva volikogus, et juurde- ja ümberehituste maksumuseks võib kujuneda mitte eelarvestatud 3,1, vaid juba 4,3 miljonit eurot. Või veelgi enam?

Erki Arakas: 4,3 miljonit eurot arvatuti matemaatiliseltskiisi pinnalt, see on ilma sisustusest, ilma 950 õpilase kooli jõudmiseks vajaliku uue liikluslahendusest ja ilma staadioni rekonstrueerimiseta. See kulu ei sisalda ka projekteerimist, milleks kulub täiendavalt ca 160–170 000 eurot. Mina pean mitte just täie mõistuse kohaseks ka lahendust, kus projekteerimise riigihange kuulutatakse välja (siit tekivad ju siduvad kohustused hankijate ees) enne kooli laienduseks ettenähtud detailplaneeringu vastuvõtmist, rääkimata selle planeeringu kehtestamisest.

Mured taristuga

Pidades silmas Kiili gümnaasiumi säilimist, ei seostu praeguse koolimaja ruuminappus sugugi üksnes õppega kahes vahetuses. Eeskätt pole meil ruume, mis toetaksid haridusteenuse kvaliteeti ja aitaksid seda parandada. Lapsevanemadena ei pane me pahaks, kui kool hoolib lapse õnnest, kui prevaleerigu siiski õppetöö. Tahame, et meie lapsed saaksid parima võimaliku hariduse.

Elementaarse näitena peaks füüsilikat õpetatama füüsilikala-boris, keemiat keemialaboris jne. Meie edu rajaneb suuresti just säärasel õppel ja teame, et tänaste võimaluste juures saab paremini. Mis eeldab koolilt mitmeid spetsiifiliselt varundatud lisaklassiruumi. Nii me kõneleme mitmest murest korraga: õppes kahes vahetuses, kabineti tüüpi klassiruumide puudumisest ja ruumipuudusest, mis lihtsalt takistab avalike teenuste osutamist kooli kaudu. Me kõneleme sisuliselt ka staadioni puudumisest, sest enamuse õppeaastast mudane või suisa veel alla olev väljak mitmekülgselte kehalise kasvatuse tundide läbiviimist ei soosi.

Indrek Grusdam: Eskiisist

test

spordihoone laiendus (täiendavad riietus- ja duširuumid, 200 m² väikesaal, spordivahendide hoiustamise paigad jne) ning kooli köögi ja söökla laiendus koos loodusainete õppeblokiga teisel korrusel.

Ehitus on kavandatud etapides – algklasside maja rajamine toimub esimeses järjekorras ning see on võimalik ilma õppetööd ja koolielu otseselt häirimata. Ülejäänud osad, eriti söökla ja köögi täiendused, on võimalikud ainult suvisel perioodil ning leiavad võimalusel aset teises etapis.

Suureks väljakutseks on kahtlemata projekti rahaline külg. Seoses Euroopa Liidu uue eelarveperioodi avanemisega on ehitushinnad viimase aastaga märkimisväärselt kasvanud. Kui Kangru lasteaia ruutmeetrihinna kujunes ca 1000 eurot, siis nt Saku spordihoone soodsaim pakkumine tuli paar kuud tagasi juba 1550 eurot m² ning Pärnu linna hankel lasteaia ehituseks laekus hiljuti kaks pakumist, millest soodsaim oli 1800 eurot m².

Oleme ka omi prognoose pidanud seetõttu pidevalt korrigeerima ning ehituseks vajaliku lõpliku laenusumma üle peab vallavolikogu otsuse tegema käesoleva aasta sügisel. Kiili valla on täna laenuvõimekus olemas, kuid seda peab veel hoole-

ga kaaluma, kui kalli hinna eest on mõistlik kõike planeeritavat (nt spordihoone laiendus) kohe realiseerida.

Mõned märksõnad ka selle kohta, miks on otstarbekas rajada olemasolevale koolimajale juurdeehitus, mitte täiesti uus maja kuhugi mujale.

Esiteks ei ole valla endal nt Luigel, Kangrus või Vaelas sobilikku maadükki, lisaks on vältimatu ka ühistranspordi lähedus. Sellise maadüki peaks kõigepealt leidma ja seejärel ära ostma, mis on nii ajakulu kui suur täiendav rahaline väljaminek. Teiseks on Kiilis juba olemas muu kriitiline taristu – spordihoone, söökla, staadion jne, mis tuleks mujal nullist rajada. Kolmandaks on ühes koolis õppetöö organiseerimine, paratamatult ettetulevad tundide asendused õpetajatel jne oluliselt lihtsamad tagada. Neljandaks oleks täiesti uue kooli rajamisega seotud ka ajakaotus, kuna kõigega peaks hakkama otsast peale – detailplaneeringu, projekteerimise ja muuga, samal ajal kui kogukond ootab kahe vahetuse probleemi lahendamist võimalikult kiiresti. Viiendaks – üks efektiivselt toimiv 800–900 õpilasega kool on ka pikas perspektiivis Kiili valla demograafilisi arenguid vaadates optimaalne lahendus. | **Aimur Liiva**, vallavanem

Vallaeelarve 2018

Põhitegevuse tulud/kulud

2018. aasta eelarves planeeritud tulud on 8,6 miljonit eurot, mis on 8,8% rohkem kui 2017. aastal.

- Eelarve tuludest 73,2% moodustavad maksutulud, millest omakorda üksikisiku tulumaks on 97% ning maamaks 3%.
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 4,3%.
- Saadavate toetuste osakaal moodustab eelarve tuludest ligikaudu 22,2%, põhiosa sellest on mõeldud hariduskuludeks.
- Muude tulude (keskkonnatasud, trahvid jm) osakaal põhitegevuse tuludest on 0,3%.

Põhitegevuse kuludeks on 2018. aastal planeeritud kokku 7,4 miljonit eurot, mis jaguneb:

- personalikulud 3,9 miljonit eurot;
- majandamiskulud 2,4 miljonit eurot;
- toetusteks ca 1 miljon eurot;
- muud kulud (reservfond) 0,1 miljonit eurot.

Investeerimis-/finantseerimis-tegevus

2018. aasta eelarves on planeeritud investeeringukuludeks pisut üle 4 miljoni euro, 2017. aastal moodustasid investeeringukulud 1,4 miljonit eurot.

Suuremad kavandatavad investeeringud:

- koolimaja juurdeehitus 3 069 900 eurot (VEs kinnitatud esialgne hinnang);

- teede ehitus ja renoveerimine 588 600 eurot (sh kergliiklustee 92 400 eurot);
- tänavavalgustus 90 000 eurot;

- muude rajatiste ja hoonete rekonstrueerimine 302 800 eurot.

- 2018. aastal on kavas võtta kooli juurdeehituseks laenu 2,5 miljonit eurot (esialgne hinnang eelarve koostamise hetkel, tegelik laenuvajadus selgub pärast ehitushanke läbi viimist).

- Varasemate vallavalitsuse laenu tagasimakseteks on ette nähtud 126 100 eurot.

- Kiili Varahalduse SALE suunatakse laenukohustuste tasumiseks 454 000 eurot.

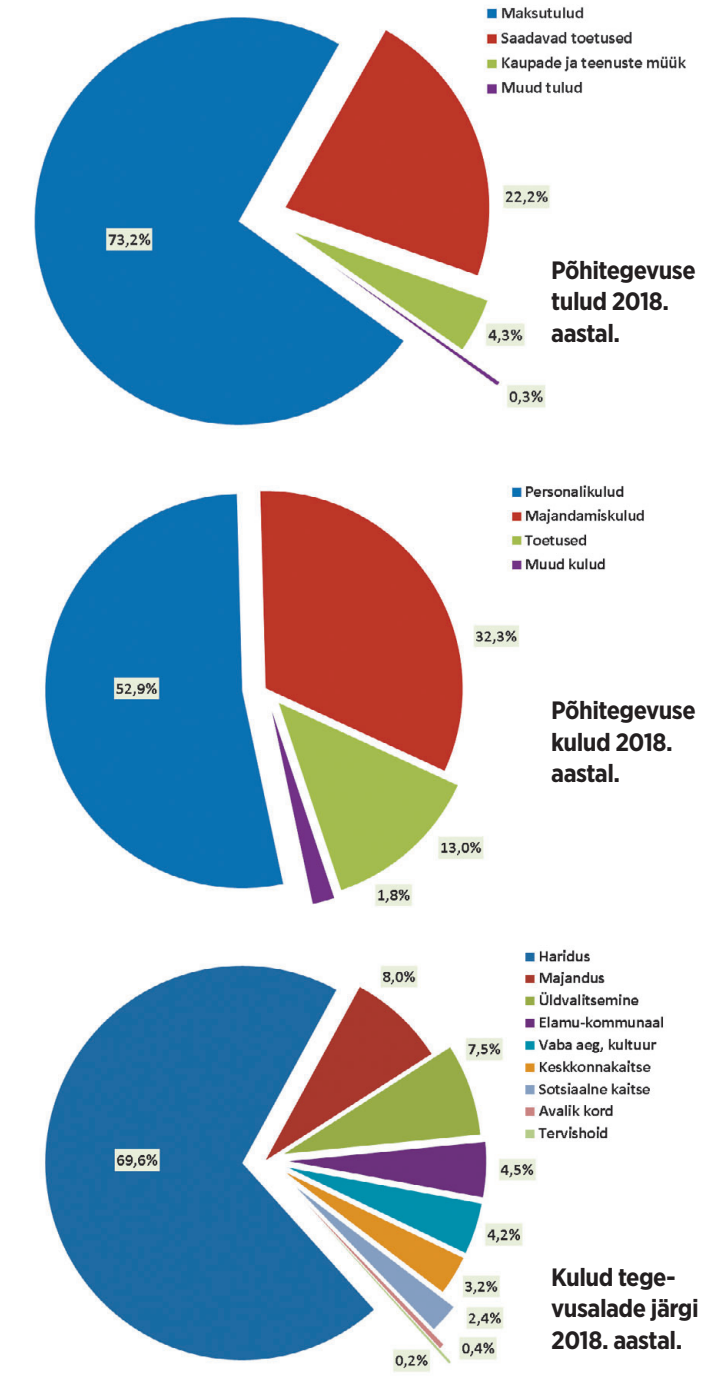
Tegevusalade järgi jagunevad põhitegevuse ja investeerimiskulud järgmiselt:

- Üldvalitsemine 856 900 eurot;
- Avalik kord 47 500 eurot;
- Majandus 917 100 eurot;
- Keskkonnakaitse 364 800 eurot;
- Elamu- ja kommunaalmajandus 513 900 eurot;
- Tervishoid 23 500 eurot.

- Vaba aeg ja kultuur 476 000 eurot;

- Haridus 7 966 900 eurot;
- Sotsiaalne kaitse 278 400 eurot.

Likviidsete varade jääk moodustas aastavahetusel 1 241 300 eurot, sellest 842 400 suunatakse 2018. aasta eelarve kulude katteks.

© PALJU ÕNNE

SÜNNIPÄEVAD APRILLIS

Irina Kuzmina	90
Erna Mäe	88
Elvi Leimets	85
Edna Kipus	84
Aasa Pors	83
Tõnu Taim	82
Mare Ots	81
Janne-Urve Grusdam	80
Ella Pärn	80
Anatoly Fomin	78
Saima Lumi	78
Ilvi Aasma	77
Nikolay Filippovich	77
Lii Luup	77
Georg Sooberg	77
Rünno Veesaar	76
Ants Pert	75
Salme Väljataga	75
Jaana Kleinert	70
Maie Saar	70
Helju Toom	70
Toomas Kravik	65
Ene Märskä	65
Reet Noorak	65
Raivo Sulg	65

MEIE VALDA SÜNDISID

- 10. veebruar Triinu Liis Nellis, palju õnne, Anu Soomets ja Taimo Nellis!
- 20. veebruar Eliise Ekpass, palju õnne, Triinu Tanvell ja Reijo Ekpass!
- 21. veebruar Karl-Robert Pihelgas, palju õnne, Agnes ja Kalmer Pihelgas!
- 1. märts Lydia Arike, palju õnne, Irina Bestšasnova ja Vahur Arike!
- 4. märts Beca Saharov, palju õnne, Margot Pähn ja Aleksander Saharov!
- 13. märts Mia Loosaar, palju õnne, Ewa Ekholm ja Marko Loosaar!
- 19. märts Mai Nukki, palju õnne, Piret ja Ahto Nukki!

Erki Arakas: Vallavalitsus lähtub ümaratest tervisekaitse-nõuetest, mille järgi peab tualette olema piisavalt. Ju siis nende arvates on. Elulise näite varal toon siia paralleeli, et 110 büroootöötaja tarbeks rajatakse minimaalselt 12 tualetti.

Indrek Grusdam: Volikogu liige ja pikaajaline kooliõpetaja Esta Kullamaa osutas, et kavandades uue algklasside maja õppeklassi maast laeni aknaid ja õppeklasside vahele ühe lükkandseina, ei jää väga palju kohti õppevahendite kappide ja tahvli paigutamiseks. Nõnda, et päevavalgus paistaks pingi taga istuvala lapsele ikka harjumuspäraselt, vasakult. Minu arvates ei taga lükkandseinad helisummutust, näiteks kui ühe klassi õpilased keskenduvad kontrolltööle ja samas toimub naaberklassis teemakäsitlus seminari vormis.

Erki Arakas: Tulles tagasi selle eskiisi kui terviku juurde, siis on ju ilmselge, et ühe normaalse kooli toimimiseks vajalikud ruumid ei mahu lihtsalt olemasolevale krundile ära! See on fakt, mida oleks pidanud valla ja rehendamane mõne nädalaga, mitte mõne aastaga.

“Do nothing” *

Juurdeehituse vajaduse piiritlemiseks esitlesid Aimur Liiva ja Mihkel Rebane heakorra- ja keskkonnakomisjoni avatud koosolekul omi analüüsi õpilas-

te arvu vähenemisest, seotuna valla rahvastiku juurdekasvu pidurdumise ja -vananemisega. Kõik jooned nende graafikutel olid poole kuue peale langes. Ning nagu leierkastist kostis tuttavat juttu: elanikke lisandub valda kasinalt, tagamaa on juba tühi, olemasolevates peredes sünnib vähe lapsi, inimesed jäävad vanemaks, vallavalitsus ei sa midagi teha jne. Teemat edasi arendades ja vallavanemat parafraaseerides, siis “ilma pagulasi sisse tootmata” ootab meid kõiki ilmselt ees paratamatu väljasuremine.

Säärast mantrast kuulmata ja vallavalitsuse tegevusetust ise kogemata polegi võimalik neid mehi mõista. Kui tänaste juhtide silmis kujutavad uued elanikud, eriti noored pered, endast täiendavaid kulukaid probleeme, siis annavad nad endast kõik, et neid tõrjuda. Kiili arengu pidurdamiseks sobivate passiivsete tõrjemeetmete arsenalil kuulub kindlalt näiteks planeerimismenetluste oskamatu läbiviimine ja ebamugavuste ignoreerimine avaliku teenuse kvaliteedis. Toetudes olemuselt *do nothing* stsenaariumile, ei võta vallavanema ja koolidirektori poolekuuesed graafikud aga arvesse:

- 1) seda, mida vallas on varem tehtud ja mida praegu tehakse;
 - 2) ning tervet rida tegureid, mis mõjutavad teiste tegusid.
- Püüdes esitatut mõista, jõua-

me ikkagi järeldusele, et tegelik võrdlusstsenaarium peaks olema pigem *do minimum*. Mõne mehe jaoks on võibolla uhke ja vajalik olla “kombinaadi” direktor ja seda püütakse läbi omale vajalike numbrite ka teistele osavalt põhjendada. See omakasupüüdlilik ambitsioon on meile küll läbinähtav ja loodetavasti varsti ka laiemale publikule.

Vaadates valla kaardile, eksisteerib vallas juba täna mitusada kehtestatud detailplaneeringutega kaetud elamuühikut kohtades, kus elamuehitus võib reaalset lõpule jõuda juba 3–4 aasta perspektiivis ja seda just enamjaolt valla põhjaosas. See toob kaasa kaugelt üle tuhande elaniku lisandumise, mis tähendab ühtlasi täiendavate koolikohtade vajadust. Ka kõnealune koolimaja juurdeehituse eskiisiseenesest on *do minimumi* kinnitav näide. Ettenähtav äpardus, mis ei loo väärtust ja kasutusmugavust kellegi jaoks, ei praeguste ega uutele elanikele.

Indrek Grusdam: minu arvates ongi kõige ohtlikum ühe töe poliitika, mida vallavanem viljeleb. Pidades kooli juurdeehitust ainumõeldavaks alternatiiviks, ei osanud ta 15.02.2018 volikogus vasta küsimusele, kas 4,3 miljonit eurot arvestati koos käibemaksuga või ilma. Nägemaks riske ja kasutamaks ära võimalusi, soovitan kasvõi natuke kahelda. Tagajärgede eest vastutavad pimesi us-

kujud. Küll avaldub demokraatia eelis võimaluses parandada vigu tulevikus. Kuid, mis hinnaga.

Erki Arakas: Eestis on alati tähtsaks peetud kodulähedast kooli. Tosin aastat tagasi rajatud Kiili kool projekteeriti ca 600 õpilase tarbeks. Sellega tuleb arvestada ja eluga edasi minna, alustades kohe uue kooli rajamisega Luige-Kangru või Vaela kanti. Sedasi väldime praeguse kooli ülerahvastamist (ei kujuta ette Kiili suguses väikeasulas 1000 õpilasega kombinatkooli), ebaratsionaalseid ja ülemäära kulukaid ümberehitusi. Koolimaja tervikuna ehitati eelmise buumi ajal ja selle maksumus oli ca 3,6 miljonit – kõrvutage see tänase juurdeehituse maksumusega! Ning mis kõige olulisem, uue koolimajaga väldime edasi-tagasi pendeldamist Kiili alevi ja valla põhjaosa vahel, kus elab varsti üle poole rahvastikust. Vallavalitsusel oli juba aastaid tagasi võimalus alustada tegevustega, mis oleks välistanud õppetöö kahes vahetuses.

Indrek Grusdam: Uue koolihoone kasuks räägivad ju sisuliselt samad argumendid, millele tuginedes ehtasime lõpuks valmis Kangru lasteaia. 2013–2015 oldi vallamajas ka selle vastu. Ning me ei pea ju praegu silmas teist põhikooli tervikuna, vaid kuni 6. klassini. Progümnaasiumi astmes saab laps

põhikooli lõpetada ikka Kiilis ja jätkata Kiili gümnaasiumis või mujal.

Erki Arakas: Esmalt, Kangru lasteaed ehitati liiga väike, selles oleks pidanud olema kuus rühma ja oma köök, pisut suuremad riietusruumid jne. Lasteaia väljumine on maitse asi, kuid ka siin ei arvestatud asukoha iseärasusi. Oskusliku projekti juhtimise korral saaksime uue kooli avada 01.09.2020, kesken-dudes samas vanas koolihoones õppetöö kvaliteeti parandamiseks vajalikele ümberehitustele. Mis lähtuvad nii progümnaasiumi kui gümnaasiumiõppe vajadustest. Kui kohe alustada, siis on see kõik täiesti reaalset saavutatav. Jah, hariduse sfääris ei ole valla laenamisest pääsu niikuinii, kuid laenuka peab looma eeldusi maksubaasi kasvaks tulevikus. Uue koolihoone vajadust on pangale (ilmselt ka rahandusministeeriumile, kuna opereerime lubatud laenu liimi di piiril) ju parem põhjendada, kui vana kooli kaheldava väärtusega juurdeehitust. Ainuuksi sõnum, et valla põhjaossa rajatakse uus kool, motiveerib eeskätt selle piirkonna lapsevanemaid ja ka uusi elanikke end Kiili valda registreerima, et kindlustada oma lapsele koht kaasaegses kodulähedases koolis. |

Erki Arakas ja Indrek Grusdam, vallavolikogu liikmed

* ingl. k. *“ära tee midagi”, “ei tee midagi”*

Kaugest läänest ja idast Kiili kokku

☉ Kiili gümnaasiumis õpib sel õppeaastal kaks noormeest, kelle kodud asuvad üksteisest nii kaugel kui veel võimalik – Mateo tuli vahetusõpilasena Kiilisse Argentiinast, Naoto Jaapanist.

Kui atlas avada ja maailma kaarti vaadata, siis asubki Kiili kahe vahel, omamoodi keskpunktina.

Aga Naoto ja Mateo ei tulnud Eestisse sugugi selleks, et üksteisega kohtumiseks oleks võrdne teekond läbida – mõlemad tulid siia rahvusvahelise õpilasvahetuse programmi YFU kaudu. Mõlemale pakkus Eesti huvi juba enne siia saabumist, aga erineval moel – kui Naoto oli paar aastat varem näinud dokumentaalfilmi Kihnu saarest ja otsustanud, et Eestisse peab minema, siis Mateo ei teadnud Eestist üldse midagi – tema jaoks oli huvipakkuv kohtumine siinsete inimestega ja teada-saamine, kuidas siin elatakse.

“Kui ma võtsin YFUGa ühendust, et vahetusõpilaseks minna, siis pakuti kahte võimalust – Tšehhi ja Eesti. Tšehhi mulle ei meeldi, ma ei teagi, miks. Valisin Eesti, kuigi ma ei teadnud Eestist midagi ja meelega ei otsinud ka Google’ist – ma tahtsin ise kõike avastada ja näha ja õppida,” räägib Mateo.

Ka Naotol oli võimalik mitme riigi hulgast valida, aga tema valik oli juba langenud. “Kui ma nägin nimekirja, siis ma teadsin neist riikidest vaid Eesti kohta,” ütleb ta.

Külm on lahe!?

Argentiina ja Jaapan asuva üksteisest nii geograafiliselt kui kultuuriliselt lahus, kuid Eestiga võrreldes ühendab neid vähemalt üks asi – märksa soojem kliima. Ja tänavune talv oli isegi eestlase jaoks üle mitme aasta üsna külm.

“Mulle meeldib külm ilm,” üllatab aga Mateo, kelle kodulinna, mis asub Argentiina keskosast väheke lõuna pool, pole kunagi lund sadanud ja kõige madalam temperatuur on aasta jooksul üks-kaks miinuskraadi. “Minu jaoks oli kerge harjuda külmaga, ka siis, kui siin oli miinus 15, miinus 20 kraadi. Eestlased kandsid siis mütsi ja salli, aga mina mitte. Kui ma salli kannan, siis hakkab mul palav.”

Naoto külmast rääkides nii optimistlik pole, aga nendib siiski, et väikese külmakraadi vastu pole tal otseselt midagi – siis saab suusatada. Tema kodulinna Gifus, mis asub Jaapani keskosas, on ta vaid paar korda suusad alla saanud. Seda põhjusel, et ainult paar korda ongi seal lund sadanud.

Eesti märk on supp

Jaapani ega hispaania keel pole eesti keelele sarnased. Tegelikult on need meie emakeelest ikka üsna kaugel. Seega pole ka eesti keele selgekssaamine kerge. Mateo ja Naoto jaoks polegi

Mateo (vasakul) avastas Eestis, et talle ei hakka külm külge; Naoto aga hakkas sööma musta leiba, mida varem polnud proovinud.

see peamine eesmärk – siia ei tulnud keelt õppima, vaid huvitavaid kogemusi saada ja inimestega suhtlema.

Naoto on siiski eesti keele õppimisega vaikselt tegelnud. “Ma räägin eesti keeles. Ma saan aru umbes 50%, mida õpetajad ütlevad. Tavaliselt ma räägin eesti keeles oma *host*-perega (pere, kelle juures Naoto Luigel elab – M.T.). Siis ma saan aru rohkem,” räägib ta üsna pika jutu maha puhtas eesti keeles, kuna ja pehme jaapani aktsendiga.

“Siin võib terve nädala süüa suppi ja iga supi sees on kartulit. Kartul on eestlase jaoks kõik kõiges.”

Mateo raputab pead ega hakka eesti keeles rääkimist proovima. “Ma räägin eesti keelt vähe – näiteks kui ma tahan vett või seda või teist asja. Või ütlen “tere hommikust” või “kuidas sul läheb,” räägib ta.

Teine iseärasus, millega tavaliselt võõral maal kokku puututakse, on toit. Kuid üllatuda võib ka selle peale, et osa tavasid on samad. Näiteks avastas Naoto, et nagu Jaapanis süüakse ka Eestis tatart. Vastupidine

kogemus oli tal musta leivaga, mis on nüüdseks, kui ta on Eestis juba pool aastat elanud, maitsemeeltele vastuvõetavaks muutunud. “Ma poleks kunagi arvanud, et ma hakkas sööma kala musta leivaga,” muigab Naoto.

Mateo ei saa ütlema jätta, et eestlaste suur supiarastus oli tema jaoks suur üllatus. “Argentiinas ei sööda üldse suppi. Üldse!” hüüatab ta emotsionaalselt. “Siin võib terve nädala süüa suppi ja iga supi sees on kartulit. Kartul on eestlase jaoks kõik kõiges.”

Aga on üks toode, mis on maailma eri poolkeradelt pärit noori ühendanud – kohuke. Selle glasuuritud kohupiima peale noogutavad mõlemad noormehed heakskiitvalt pead.

Ehk toob aeg tagasi

Aga kuidas saab üks noor inimene pea tarkust täis, kui ta ei saa koolitundides aru, mida õpetaja räägib? On mõni aine, näiteks matemaatika, mida nii Mateo kui Naoto nimetavad oma lemmikuks ning kus on kasutusel universaalne numbrite ja matemaatiliste sümbolite keel. Keeruliselt lähedavad aga asjad siis, kui tuleb tegelda pikkade ja keeruliste eestikeelsete seletustega, nagu Naotol juhtus tõenäosusteooriat õppides.

Mateo suhtub keelebarjääri

rahulikult. Talle näiteks meeldib bioloogia, aga mitte aine enda pärast, vaid seetõttu, et õpetaja räägib nii lummavalt. “Ma ei saa aru midagi – mitte kui midagi – aga see, kuidas ta räägib... Midagi temas on,” naerab Mateo.

Lähitulevik on mõlemal noorel mehel seotud Eestiga – Naoto õpib Kiilis kuni õppeaasta lõpuni ning lahkub juunis, Mateo on siin aga kalendriaasta lõpuni. Et mõlemad on 18-aastased, siis on arusaadav, et suuremad plaanid veel paigas pole. Kuid kas kumbki kavatseb neist Eestisse tagasi tulla?

“Ma ei tea,” ütleb Mateo ausalt. “Varem tahtsin ma Argentiinasse tagasi minna ja õppida meditsiini, aga nüüd, pärast kahte kuud siin, ma pole enam nii kindel.” Ränduri hing on see, mis ei luba Mateol veel nii noorelt paigale jääda. “Ma tahaksin õppida midagi sellist, et saab maailmas ringi rännata, ma kindlasti ei taha jääda ühte kohta. Ma ei taha maailma arvutist vaadata,” arutleb ta.

Naoto on üsna kindel, et mingil ajal toob tema teekond teda Eestisse tagasi. “Ma opin infotehnoloogiat ja mõnikord on see rahvusvaheline töö, nii et ehk saan ma tulla mõne Eesti ettevõtte juurde tööle. Ma loodan, et nii läheb, sest mulle meeldib siin,” räägib ta.

Vaibaheegeldajad Sõmeru külas.

Vaiba heegeldamise õpituba Sõmerus

☉ Ühel kaunil pühapäeval talvehommikul kogunesid Sõmeru küla usinad nobenäpad, et tähistada EV100 aastapäeva ning veeta üks ilus hommik toredate inimeste seltsis. Plaani sai võetud endale sobiva vaiba valmistamine heegeldamise näol.

Kohtusime 25. veebruaril kell 10 hommikul perekond Sakkide juures Sepamäel. Perenaisel oli valmis pandud meie jaoks väike tervitusamps ning kannus auras kuum tee, kõik oli selles hommikus täiesti idülliline.

Põrandal ilutsesid juba varasemalt Kristi ja allkirjutanu poolt valmistatud eriilmelised vaibad. Kõige suurem neist kattis terve suure toa põranda oma 2,4-meetrise läbimõõduga.

Seltskond oli täpselt parajalt suur – täiskasvanuid ning lapsi kokku heegeldamas seitse. Igaühel näpus heegelnõel ning sobivas värvitoonis materjal ja töö võiski alata. Kristi oli eelnevalt ette valmistanud mustrilehed, et kõigil asi silme ees oleks ning hiljem kodus edasi toimetada saaks. Vaheldumisi jagasid Kristi ning Anett varasemates õpitubades kogetut ning erinevaid näpunäiteid, mis endal eelnevate heegeldamiste käigus tekkinud olid.

Tore oli vaadata, kuidas iga-

üks oma töö kallal nokitses ning asja nautis. Kogu aeg tekkis küsimusi – mis näitab, et inimene on ikkagi hingega asja juures, ning materjal aina kahanes ja vaip muudkui valmis.

Kui tegevus meeldib, lendab ka aeg justkui linnutiivul. Märkamatu oli möödunud juba kolm tundi. Igaühel oli selle ajaga valminud vähemalt minimõõdus vaip.

Suur tänu kõigile asjaosalistele, nii kohaletulnutele kui ka otse loomulikult korraldajatele.

Sõmerlased proovivad ikka kiire töö – ning elutempo kõrvalt aega leida, et kokku saada ja midagi uut ning põnevat koos ette võtta. Sel korral sai selleks siis olema vaiba heegeldamine. Eks ole näha, mida põnevat järgmisel korral ette võetakse. |

Anett Leosk, Lepiku talu

Foto: droonifoto

Kiili lasteaed – 45

Vabariigi aastapäevaks moodustasid lapsed arvu 100.

☉ Peale Eesti Vabariigi oli veebruaris veel teinegi tähtis sünnipäevalaps. Kiili lasteaed sai 45 aastat vanaks. Lasteaia ajaloost võime lugeda, et tööd alustas üks sõime ja kaks aiarühma. Lapsed olid lasteaias ööpäevaringelt. Tuldi esmaspäeva hommikul ja koju mindi reede õhtul. Täna lähevad kõik lapsed ikka õhtul koju oma emme-issi juurde ja tulevad hommikul rõõmsalt lasteaeda.

Mul on hea meel, et need ajad on möödas.

Praeguseks oleme kasvanud kolmerühmalisest lasteaiast Eesti üheks suuremaks seitsmeteistkümnerrühmaliseks lasteaiaks, kus saab pea 70-ne töötaja valvsa silma all oma päeva veeta kolm poolsada last. Võiks arvata, et sellises nelja majaga mammutlasteaias ajab iga maja rahvas oma asja ja töötajad üksteist ei tunnegi.

Ma peaaegu ei mõtlegi sellele, et oleme nii suur, nii oma laste arvu, rühmade arvu ja töö-

tajate mõistes. Minu meelest on meil üks vahva maa lasteaed, kus kõik töötajad teevad tänuväärset tööd, et lasteaiastest saaks ikka tublid koolilapsed. Ütlen meelega töötajad, sest meie majas teevad kõik kõike. Me teame ja tunneme üksteist, teame ja tunneme oma lapsi. Vahest ajab sügisel muigama, kui uued lapsed lasteaeda tulevad... näo järgi ütled ära kust perest lapsuke on.

Sügisel saab lastehoiurühmast veel üks lasteaiarühm ehk siis 18. rühm.

Kui mõni aasta tagasi oli juttuks, et saame väikese maja koolile või kunstide koolile anda, ei näe ma seda võimalust järgmised 4–5 aastat kindlasti. Lasteaia järjekorda pandavate laste arvust on näha, et Kiilis juba lastest puudust ei tule. Kui mõni aasta tagasi tuli aastas järjekorda umbes 70 last, siis eelmises aastakäigus on praegu kirjas 90 last ja kindlasti lisanud sinna veelgi lapsi.

Loodan, et lastel on meie lasteaias tore käia. Lapsed ise ütlevad, et: “Õpetaja Aili on kõige parem lohutaja. Ta ütleb alati, et pole hullu...”, “Ma unistan, et mul oleks roosad tiivad, siis saan ma vahest koolist lasteaeda teid vaatama lennata”, “Õpetaja Triin lubab unejutu ajal voodis istuda ja alati teeb peale seda unepai”, “Kui lasteaia vihmaveetorst tuleb täiega vett, siis ongi mul õnnelik lapsepõlv”.

*Vahest ajab sügisel muigama, kui **uued lapsed** lasteaeda tulevad...näo järgi ütled ära kust perest lapsuke on.*

Kahtlemata on lasteaiatöö on väga vastutusrikas, vanemad usaldavad oma silmaterad meile ju terveks pikaks päevaks. Üks isa ütles kord, et ta ei kujuta ette kuidas me suudame hakkama saada terve rühmatäie lastega, ja nii päevast päeva. Ta ei saa-

vat kodus kahegagi kuidagi toime. Tihti ongi lapsed kodus ja lasteaias täiesti erinevad.

Kiidan meie tublisid naisi ja meie maja ainukset meest, uju-mistreener Laurit. Ka meile meeldib Kiili lasteaias käia ja usun, et enamus meist ei kujutagi ette, et võiks töötada mujal, kui lasteias.

Tihti uurivad noored lapsevanemad, kui oma lapsed järjekorda panevad, et kuidas teil on 2 või 3 aasta pärast, kuhu majja või kuhu rühma minu laps läheb. Aus vastus on, et ma ei tea, sest minu kümne tööaasta jooksul pole olnud ükski aasta Kiili lasteaias eelmisele sarnane.

Siinkohal on paslik tsiteerida meie vallavanemat hr Aimur Liivat: “Üks, mis kindel, täna meil kindlasti ei ole stabiilne ja igav”. Ja mulle nii meeldib, sest stabiilsus ja igavus muudab inimesed laisaks.

Võin julgelt öelda, et Kiili vald on väga lapsesõbralik vald. | **Maibi Rikker**, direktor

Jaaniussid käisid filmi sees

☉ Hommik algas tavalise hommikusöögiga lasteaias. Kui soe toit kõhus, sõitsime bussiga Maarjamäele. Mõte oli viia eelkooliealised Jaaniusside rühma lapsed Filmimuuseumi, kus osalesime haridusprogrammis “Filmis sisse minek”.

Muuseumi jõudes võttis meid vastu salapärane, tark, põnev kui ka näitlejameisterlik giid Angela, kes lummas oma olekuga koheselt kõik Jaaniussid.

Esimese asjana sai iga laps enda valitud padjaga istuda trepiastmele, millega avanes laste silme ees filmimaailma põnev elu. Lapsed said näha väga vanu, suuri ja raskeid töövahendeid, millega vanasti filmivõtteid läbi viidi (projektorid, kaamerad, helisalvestid jne). Siis tutvustati lastele, kes nende töövahendite taga erinevaid ameteid pidas. Sealt algas laste

põnev teekond filmimaailma. Iga laps sai olla aktiivne kuulaja ja kaasaraajaja, öelda, kes ta filmi tegemisel olla tahaks (operaator, grimmikunstnik, stsenaarist jne).

Kui ametid jagatud ja nimesildid kaela pandud, sai filmitegijate meeskond tööd alustada. Stsenarist pidi minema laua taha stsenaariumi kirjutama, produtsent sai loa seda lugeda ja oma arvamus välja öelda, kas kõlbab ja kas film saab rahastuse. Ühiselt arvati, et kirjutatud stsenaarium saab rahastuse ja läheb tootmisesse. Siit edasi jõudis kätte kiire aeg ja näitlejad tuli kostümeerida ning grimeerida. Grimeeritud näitlejaks osutus giid, kellel näole oli vaja luua kurb emotsioon. Lapsed oskasid hästi edasi anda emotsiooni pisarate joonistamisega silmanurkadesse ja põsele. Siit

edasi olid näitlejad kostümeeritud ja nad tuli viia võtteplatsile. Lapsed, kes valisid ametiks näitleja, pidid nüüd kehastuma rollidesse. Tore oli vaadata üht pisikest rühmatüdrukut režissööri rollis, kes iga natukese aja tagant puust klappi paugutas ja hüüdis selge kõlava häälega “võte”.

Näitlejad oskasid hästi mii-mikaga edasi anda tegelaskujusid ja operaatorid jäid läbi kaamerasilma vaadatuga rahule. Ja nii saigi film “purki”.

Edasi läksime meisterdamistuppa, kus saime tutvuda optiliste illusioonidega. Ühe lehe erinevatel pooltel olid erinevad pildid (ühel lill ja teisel lillevaas), mis kiiresti pöörelles tekitas illusiooni, et lill on vaasis.

Oli põnev ja õpetlik teistmoodi lasteaiapäev! | **Riina Viljak**, Jaaniusside rühma õpetaja

Foto: Kiili lasteaed

Lapsed giidi grimeerimas.

Unistuste lasteaed lapse silmade läbi

☉ Veebruaris sai lasteaias näha mitmeid huvitavaid ja lennukaid lasteaia projekte. Need joonistasid/meisterdasid lapsed koos vanemate/vanavanematega kodusel tööna.

Oma unistuste lasteaeda tutvustati järgmiselt:

Liisi lasteaias on korraga nii kuum suvi kui ka käre pakane. Tahame me kõik ju ühel hetkel mõnusa soojas vees supelda või päikest võtta – või järgmisel hetkel lumememme teha ning kelguga pikka liugu lasta. Tuba peab olema tühi, et saaks joosta ja mürada segamatult ning kartmata, et võib end vastu mööblit ära lüüa. Põrandat katavad loomulikult ülimalt pehme “Kalevi” kommivabriku vaip. Kõik mänguasjad ja batuudid on paigutatud seintele, et nad ei segaks, kuid vajadusel oleks kohe käepärast. Aknaid vaja ei olekski, siis ei saa neid ka palliga katki visata – sest toas tohib mängida nii palju suure roosa palliga, kui soovime. Aga issile-emmele tahaks lehvitada, seepärast on aknad olemas, aga pisikesed. Valgus tuleb tuppa taevast, sest katust ei ole. Ja ei olegi vaja, sest unelmate lasteaias ei saja kunagi vihma. Või, noh, kui – siis ainult vihmamettas.

Liisu Olivia lasteaia rühmatas on terve sein joonistamiseks. Kevadel töömehed värvivad üle ja sügisel saab rühm uue teosega alustada. Lasteaia katus käib lahti, siis on ilusa ilmaga tunne nagu õues. Rühmas elab koer, pööningul elavad igat sorti sitikad – lepatriinud, liblikad, ämblikud ... neid saab siis uurimas käia. Lasteaia põrand on pehme ja voodeid pole. Kes ära väsis, pikutab sealsamas põrandal. Triibulisel põrandal kõndides on tunne nagu jalutaksid vikerkaaril. Bassein on ka – kaladega. Mõnikord saab ööseks lasteaeda jääda ja teleskoobiga tähti, kuud ja planeete vaadata. Lapsed kasvatavad rühmas ise lilli ja hoolitsevad nende eest.

Grete lasteaed on tehtud jäätisest, kommist ja šokoladist. Selle nimi on magusa lasteaed.

Arturi lasteaia ühes ruumis on robotid ning legolaud, millel on salapäraselt kirjas “Artur”. Teises ruumis on suur mänguasjade riul.

Timo lasteaias on katuseterass, korsten ja kaks vaatlustorni.

Micaela lasteaiaks on väike seenemaja, kus on liivakast ja puhketool

Laura lasteaed näeb välja nagu loss.

Joosepil on Kiili Superkangelaste Lasteaed

Trevori ja Tristani lasteaias saab süüa, mängida, päev läbi ronida ja möllata.

Mireli lasteaias täituvad kõik soovid – joonistuspaberid liiguvad mõttejõul kohale jne.

Isabeli lasteaed on punane ja nimeks “Sipelgad”. Lasteaias on batuut, karussell, liumägi, ronimis- ja rippumismöörid. Lasteaias on trennid. Õpetajad võiksid olla klounid. Põhirõhk on sõnal “lõbus”.

Merilini ranna lasteaias on tore käia, sest siis saab iga päev ujuda, päevitada ja liivalosse ehitada.

Ramsese lasteaias saab õues palju erinevaid asju teha: jalgrataste, jooksurataste ja isegi autodega ringi sõita, õues kelgutada, mänguväljakul liugu lasta ja ronida. Kui kõht läheb tühjaks, siis on hoovis söömiseks maasikaid, sõstraid ja õunu. Lõunaund saab magada ka õues võrkkiiges. Kui on väga palav, saab õues ujuda. Rannas saab ka liivalosse ehitada.

Adriani lasteaias saab hulkata ja pärast rahulikult päevauund magada.

Madli lasteaias saab loomadega mängida.

Helmi lasteaias saab palju ronida ja vette liugu lasta. Kui liutorust ei saa, saab liumäest. Lasteaias on ka kino ja oma pöni. Õues saab kiikuda ja pesakiiges mõnuleda.

Trevor Johanni lasteaed asub looduses, kus lapsed ja loomad saavad koos mängida ja vabalt puudel ronida. Lasteaia ümber ei ole ehitatud aeda.

Miranni lasteaias on akvaariumituba, kus lapsed saavad koos sõbralikeks õpetatud mereloomadega üheskoos ujuda.

Näitusel osalesid ka Johannes, Keron, Krister, Olivia Adele, Kristo, Mariel, Matias Adrian, Kennert, Kristella, Rander, Jürgen, Robin, Karina Mia, Sten Marten, Raul ja Kristella.

Suur tänu osalejatele. | **Liivi Nettan**, õppealajuhataja

Foto: Kiili lasteaed

Trevor Johanni lennukas projekt.

Kiili vallahva XI sportmängud

☉ Kiili vallahva XI sportmängudel toimus 4. ala – kabe. Korraldaja Maksimaa võistkond ja toimus võistlus Kiili gümnaasiumi sööklas. Osales 11 võistkonda, võistkonnas kaks meest ja üks naine. Mõtlemisaeg 10 minutit.

Tase oli kõva, erinevates võistkondades osales lausa neli mängijat, kes sel aastal tulnud Eesti meistriks (Urmo Ilves, Arno Uutma, Emilia Kello ja Nona Nano). Eelmise aasta esikohta kaitses kindlalt Luige-Sausti võistkond, koosseisus Arno Uutma, Eido Üksvärav ja Nona Nano, kogudes 51 p. Tubli teise koha saavutas 38 p Lähtse võistkond, koosseisus Dmitri Paymullin, Vladimir Rimmel ja Katrin Rajasalu, ja väga tubli kolmanda koha Metsanurga võistkond, koosseisus Uno Pukk, Rünno Veesaar ja Kadri Kohv, kogudes samuti 38 p (määras tulemus omavahelises mängus). Järgnesid: 4. Maksimaa 35 p, 5. Kiili Noored 30 p, 6. Kiili 2 27 p, 7. Kiili 1 25 p, 8. Nabala-Paekna 22 p, 9. Vaela-Mõisaküla 21 p, 10. Sõmerlased 12 p, 11. Kangru 31 p (naine puudu).

Individuaalne paremusjärjestus: mehed 1. laud (kolm paremat) – 1.–2. Urmo Ilves (Kangru) ja Arno Uutma (Luige-Sausti) 19 p, 3.–4. Dmitri Paymullin (Lähtse) ja Uno Pukk (Metsanurga) 14 p. Mehed 2. laud (kolm paremat) – 1. Vello Madissoon (Kiili 1) 19 p, 2. Eido Üksvärav (Luige-Sausti) 17 p, 3.–4. Riivo Rohi (Maksimaa) ja Rünno Veesaar (Metsanurga) 13 p. Naised (kolm paremat) – 1. Katrin Rajasalu (Lähtse) 19 p, 2. Ülly Aun (Maksimaa) 16 p., 3.–4. Emilia Kello (Kiili Noored) ja Nona Nano (Luige-Sausti) 15 p.

Võistkondlik paremusjärjestus peale 4. ala on võrreldes eel-

Kiili Sulgpalliklubi mängijad.

miste aastatega meeldivalt üllatav, nimelt esinellikus säravad kõige väiksema elanikkonna arvuga külad – Metsanurga ja Sõmerlased. Jätkake samamoodi! Müts maha nende võistkondade esindajate ees – Raimo Rohi (Metsanurga) ja Iirika Thomson (Sõmerlased). Tiitlikaitsja Kiili 2 leiame alles 7. kohalt!!! Tuleb vist peatreener lahti lasta:).

Võistkondlik paremusjärjestus peale 4. ala:

1. Luige-Sausti	32 p
2. Metsanurga	31 p
3. Kiili 1	28 p
4. Sõmerlased	27 p
5. Nabala-Paekna	24 p
6. Vaela-Mõisaküla	22 p
7. Kiili 2	22 p
8. Lähtse	21 p
9. Kiili Noored	21 p
10. Kangru	19 p
11. Maksimaa	17 p

Järgmine ala – vibulaskmine – toimub 28. aprillil. Korraldaja Lähtse.

Võrkpall

☉ Naiste Balti liiga pronksikohtumises pidi TTÜ/Tradehouse naiskond (Maria Säästla ja Johanna Maar) tunnistama Leedu võistkonda (Maria Säästla ja Johanna Maar) 3:0. Maria säras selles kohtumises kolme serviässaga.

Meeste 1. liigas kaotas TTÜ/Kiili meeskond oma viimases põhiturniiri mängus võõrsil 1:3 (22:25, 22:25, 25:23, 14:25) LotusTimber/Neemeco SK meeskonnale ja lõpetas põhiturniiri 3. kohaga ning kohtus veerandfinaalis mitte just sobiva vastasega ehk EMÜ SK meeskonnaga. Kui TTÜ/Kiili meeskond on oma eksisteerimise aja jooksul alati jõudnud poolfinaali ehk medalimängudele, siis seekord see tee katkes. EMÜ SK võitis esimese mängu Tartus 3:1 (25:17, 19:25, 25:19, 25:15) ja teises mängus Kiilis purustati kohalikud mehed tulemusega 3:0 (25:17, 25:18, 25:15). TTÜ/Kiilile seekord siis 5. koht. Midagi pole teha, kogu see hooaeg on kulgenud nagu ameerika mägedes, kord üleval, kord all... Ega see põlvkonnavahetus kerge ole:)

Aga Kiili mehed on siiski poolfinaalides esindatud, nimelt võitis LotusTimber/Neemeco SK meeskond (peatreener Kuldar Männilaan, nelja lapse isa Vaela külast) veerandfinaalis kahel korral kindlalt Kuressaare meeskonda 3:0. Teisel Kiili valla mehel, Kiili alevikus elaval Urmas Piigil ja Tallinna Ülikooli meeskonnal tuli veerandfinaalis ikka roppu vaeva näha põhiturniiri 8. koha meeskonna – Võru VK/Werro – vastu. Esimese mängu Võrus võitis kohalik sats 3:0, teise mängu Tallinnas TÜ võimlas võitis omakorda 3:0 Tallinna Ülikool. Järgneva “kuldse geimi” võitis 13:14 kaotusseisust 16:14 Tallinna Ülikooli meeskond ja võidutants võis alata. Uh-uh-huu! Seekord läks napilt! Finaalis siiski Kiili mehi ei näe. Tallinna Ülikool meeskond mängis poolfinaalis TTÜ/Kiili meeskonna üle parda visanud EMÜ SK meeskonnaga. Oli jällegi mäng täie raha eest. Tartus võitis 3:1 EMÜ SK meeskond, Tallinnas jällegi võitis 3:1 Urmase meeskond. Taas “kuldne geim”, seekord naeratas õnn EMÜ SK meeskonnale – 17:15!!! Tule taevas appi! Aga võrkpall on ju võrattu!

Kuldset geimi ja kaduma läinud närvirakke läks vaja ka teises poolfinaalis LotusTimber/Neemeco SK ja Rakvere VK II meeskonna vahelises mängus. Rakveres jäi peale kohalik võrkpalliklubi seisuga 3:1, Tallinnas sama seisuga Kuldari juhendatav Neemeco. Kuldne geim siiski kahjuks kindlalt Rakvere meestele 15:9.

Neemeco peatreener Kuldar

Kiili vallahva XI sportmängude 4. ala – kabe – võitja Luige-Sausti võistkond.

Männilaanel vaatamata kaotusele võistkonnale ühtegi etteheidet ei olnud. “Olen meeskonna tänase mänguga väga rahul. Kogu meeskond sai tunda emotsionaalset laengut ning *play-off* mängude väärilist kogemust, kus oluline on iga geimi iga punkt. Tegu oli kahe võrdse meeskonna võitlusega, kus võitja selgitamiseks läks vaja lotopiletit ehk kuldset geimi. Kahjuks õnnestus seekord see endale saada Rakverel. Samas on mul väga hea meel Rakvere võistkonna üle, kes on tõstnud liiga taset ning väärivad kohtafinaalis,” ütles Männilaan.

Coolbet Rahvaliigas naiste II tugevusgrupis kohtus Kiili SK naiskond otsustavas kohtumises Kiili spordihallis pääsu eest finaalturniirile Abja-Paluoja spordikeskusesse, mis toimub 30.–31. märtsil, Narva naiskonnaga. Seekord üle Narva linnuse müüride ronida ei õnnestunud, suurem võttis oma tulemusega 3:1. Aga naised on sellegipoolest kallistuse ära teeninud!

Mida naised ei suutnud, seda suutis SK Tats meeskond, alistades otsustavas finaalturniirile pääsevas kohtumises kodusaalis külla sõitnud Kaarma meeskonna Saaremaal 3:1. Üks otsustav samm ehk üks võit lahutab XO segavõistkonda samuti finaalturniirile minemast, kui Kiili spordihallis kohtutakse Sandpit võistkonnaga. Hoiame põialt!

Credit24 Meistriliiga ehk Balti riike ühendava liiga finaalturniiri peeti 23. ja 24. märtsil Saaremaal Kuressaare spordihooones. Kuigi seal ühtegi Kiili valla mängijat ei osalenud, oli Kiili vald siiski esindatud. Nimelt tegutses poolfinaalis ja finaalis piirikohtunikuna Kangru alevikus elav ja Kiili gümnaasiumi 11. klassis õppiv Karl Kuhlberg. Tubli poiss! Tasub mainida veel seda, et Karli terane kotka silm päästis teises geimis Saaremaale ühel otsustaval hetkel väga vajaliku punkti! Jõudu edaspidiseks!

Kabe

☉ Eesti meistrivõistlustel piskadettidele vene kabes/64 ruudu kabes Tallinna Malemajas saavutasid Kiili valla tüdrukud lausa kaksikvõidu. Esikoha ja

kuldmedali võitis 11 p Nona Nano ja 2. koha ehk hõbemedali võitis Emilia Kello 10 p. Palju õnne! Poistest saavutas 14. koha Sergo Rimmel, 22. koha Robert Vahtra ja 26. koha Karl Markus Karussaar.

Kergejõustik

☉ Harjumaa 2018. a koolide kergejõustiku sisemeistrivõistlustel Tallinnas Lasnamäe kergejõustikuhallis: kuni 5. klassi poiste 60 m jooks – 6. koht Robert Kompus 9,14; 600 m jooks – 14. koht Romet Ridalaan 2.03,69; kaugushüpe – 4. koht Robert Kompus 4.27.

6.–7. klassi tüdrukud 60 m jooks – 3. koht ja pronksmedal Marie Randala 8,55. Palju õnne! Kõrgushüpe – 1. koht ja kuldmedal Kirke Talviste 1.60. Palju õnne! Kaugushüpe – 1. koht ja kuldmedal Miia Kaare 4.80. Palju õnne! Kuulitõuge – 4. koht Miia Kaare 8.76.

6.–7. klassi poisid 1000 m jooks – 2. koht ja hõbemedal Joosep Tiganik 3.15,98. Palju õnne! 8.–9. klassi tüdrukud 60 m jooks – 8. koht Kärt Roossaar 9,00; 600 m jooks – 8. koht Eliise Riimand 2.00,85; kaugushüpe – 4. koht Kärt Roossaar 4.35. 10.–12. klassi tüdrukud 60 m jooks – 10. koht Kadi Kaljurand 9,31; kõrgushüpe – 9. koht Maria Säästla 1.35; kaugushüpe – 8. koht Kadi Kaljurand 3.54; kuulitõuge – 7. koht Maria Säästla 7.87.

Eesti U14 ja U16 talvised meistrivõistlused Tallinnas Lasnamäe kergejõustikuhallis:

PU14 teivashüpe – 6. koht Robert Kompus 2.70; TU16 kõrgushüpe – 5. koht Kirke Talviste 1.62; TU14 60 m jooks – 8. koht Marie Randala 8,65. TU14 kaugushüpe – 2. koht ja hõbemedal Miia Kaare 4.81. Palju õnne! PU14 200 m jooks – 12. koht Robert Kompus 29,75; PU14 4x200 m teatejooks – SK Elite Sport III meeskonna koosseisus 6. koht Robert Kompus; TU14 200 m jooks – 4. koht Marie Randala 28,24; TU14 60 m tõkejooks – 4. koht Miia Kaare 9,75; TU14 4x200 m teatejooks – Audentese SK naiskonna koosseisus 1. koht ja kuldmedal Miia Kaare. Palju õnne! 4. koht Marie Randala SK Elite Sport naiskonna koosseisus.

Eesti meistrivõistlused vene kabes piskadettile – 1. koht Nona Nano ja 2. koht Emilia Kello.

U18 Balti võistkondlikud meistrivõistlused Võru Spordikeskuses: T 300 m jooks – 5. koht Liis Grete Atonen 42,15.

Balti noorte mitmevõistluse võistkondlikud meistrivõistlused Kuldigas Lätis: NU18 viievõistlus – 7. koht Liis Grete Atonen 3317 p (9,59; 1.60; 9.34; 5.45; 2.36,13).

Tallinna U14 ja U16 talvised meistrivõistlused Tallinnas Lasnamäe kergejõustikuhallis: TU14 60 m jooks – 1. koht ja kuldmedal Miia Kaare 8,45. Palju õnne! 3. koht ja pronksmedal Marie Randala 8,79. Palju õnne! Kuulitõuge (2 kg) – 1. koht ja kuldmedal Miia Kaare 11,08. Palju õnne! 60 m tõkkejooks – 2. koht ja hõbemedal Miia Kaare 9,84. Palju õnne! PU14 600 m jooks – 7. koht Robert Kompus 1.57,13; teivashüpe – 2. koht ja hõbemedal Robert Kompus 2.70. Palju õnne! 200 m jooks – 10. koht Robert Kompus 29,61; TU16 kõrgushüpe – 4. koht Kirke Talviste 1.60.

Eesti kõrgkoolide, kutseõppeasutuste ja Tartu Ülikooli 2018. a lahtised sisemeistrivõistlused kergejõustikus Tartus Tartu Ülikooli spordihooones: naised 60 m jooks – 5. koht Teele Raja 9,54. | **Kaupo Kütt**

Edukas märts sulgpalluritele

☉ Märtsikuu on olnud väga edukas Kiili Sulgpalliklubi mängijatele. 11. märtsil toimus Li-Ning Eesti Super Seeria 4 etapp. Naiste paarismängu esiliigas saavutasid esimese koha Kadi Kaljurand ja Kirsika Joon. Segapaarismängu esiliigas saavutasid esimese koha Kadi Kaljurand ja Tauri Ivask. Meeste paarismängu esiliigas saavutasid kolmanda koha Aare Luigas ja Taimar Talts. Naiste paarismängu kolmandas liigas saavutasid esimese koha Keith Lysandra Luigas ja Irja Luigas. Segapaarismängu kolmandas liigas saavutasid kolmanda koha Keith Lysandra Luigas ja Erkki Laagriku.

24. märtsil toimus Babolat Eliit Seeria V osavõistlus. Sellel võistlusel näitas oma häid tulemusi Keith Lysandra Luigas, saavutades üksikmängus naiste 4. liigas esimese koha.

Palju õnne kõigile võitjatele! | **Irja Luigas**

1. aprillil kell 15.00 Kevadkontsert

Käsikellade ansambel Grazioso
Repertuaar barokist tänapäevani

Kiili Kammerkoor
Dirigent Tuuli Metsoja
Cyrillus Kreek
Ilmalikud ja vaimulikud rahvaviisid

Kontsert on tasuta

www.kiilirahvamaja.ee

Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

◎ ERAKUULUTUSED

Aitame maja paberitega. Ehitusluba. Kasutusluba. Seadustamine. Ehitise audit. Tel 5306 1181, majapaberid@gmail.com

Eakate kodune hooldus. Eldredi professionaalsed hooldajad on valmis tulema appi Kiili valla eakatele ja hooldama abivajajaid nende oma kodus. Küsi infot eldred@eldred.ee, tel 5304 0022

Elektritööd. Videovalve paigaldus. Tel 5594 8784

Hoonete soojustamine puistevillaga. Konsultatsioon objektil tasuta. Tel 501 6689, ken@puistemees.ee, www.puistemees.ee

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

Korstnapühkija teenused ja eksperthinangud. OÜ Potipoiss, tel 5807 2581, info@potipoiss.ee

Korstnapühkija teenused. Tellimine tel 5877 1665, info@puhaskolle.ee. www.puhaskolle.ee

Maagia KV võtab müüki kinnisvara. Tel 5855 0720, maagiakv.ee

Müüa killustik, liiv, kruus, täitepinnas, haljastusmuld, vundamendi tagasitäide kuni 20 t korraga, soodsalt kohaletoomisega! Tellimine telefoni teel eesti ja vene keeles. Tallinn, Harjumaa. Tel 5805 7676, Tomz

Müüa kvaliteetne puitbrikett 960 kg alus

172 €, Premium pellet 990 kg alus 199 €. Kojuvedu hinna sees. Tel 5891 5954

Müüa liiv, killustik, haljastusmuld ja kasvuhoonemuld kohaleveoga. Tel 507 9362

Müüa loomasõnnik 7 t 150 €, 15 t 220 €, muld, killustik, liiv. Tel 5697 1079

Müüa otse tootjalt pakitud kase puitbrikett, turbabrikett, 6 ja 8 mm pellet, kivisüsi 25 kg kotis, klotsid 45 l võrgus, vedu, tel 506 8501

Müüa saetud ja lõhutud küttepuud pikkusega 30–60 cm. Kojuvedu. Tel 522 7345, e-post marek406@gmail.com

Müüa Tiibeti mastifi kutsikad kennelis

GangriNorbu. Loovutamine alates 14. aprillist. Kõik kutsikad black&tan. Tel 5660 6263 või 5645 3959

Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

Ostan kasutuseta jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav, pakkuda võib ka vene autot. Tel 512 7543 bar500@hotmail.ee

Otsime veoauto mehhaanikut, veoauto elektrikut ja puksiirautojuhti, kontakttelefon 523 4316, veronica@abgrupp.ee

Ostan kiiresti sõidukorras auto. Tel 5819 0200

Ostan seisvat tehnikat: erinevad traktorid T16, T25, T40AM, T150, MTZ 82, DT74-75, E-302, kombain Niva, ZIL, MAZ, ekskavaator, haagised, pressid jne. Tel 5835 4991

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Pakun turismibussijuhile hooajatööd Skandinaavias (mai-september). Teenistus hea, raha kohe kätte. Aanel-Reisid OÜ, 503 7963, Hillar

Pottsepatööd ja korstnaotste vahetus

eramajadel. Uute küttekehade ehitus ja vanade remont. 12-aastane töökogemus ja kutsetunnistus. Tel 5690 3327

Teen hekkide hooldusloikust ja saetöid aias. Tel 5554 7291

Väikeveod, kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936

Värvate valmistamine, aedade ehitus, metallitööd, automaatika, aiatarvikute valmistamine ja müük, rõdu ja trepipiirded. Vötte ühendust ning teeme teile parima pakkumise! silkroadou@gmail.com, tel 5306 1469

Kiili vallavalitsus teatab

VOLIKOGU OTSUSED

Kiili Vallavolikogu 15.03.2018 määrus nr 5 Kiili Vallavolikogu 18.04.2013 määruse nr 12 “Kiili Vallavalitsuse palgajuhend” muutmise määrus. Kiili Vallavolikogu 15.03.2018 otsus nr 6 Kiili valla üldplaneeringu ülevaatamine.

VALLAVALITSUSE OTSUSED EHITUS- JA PLANEERIMINE 28. VEEBRUAR 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 54 Ehitusloa väljastamine Mõisaküla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamiseks. Vallavalitsuse korraldus nr 55 Ehitusloa väljastamine ehitise (üksikela-mu) püstitamiseks Saare tn 4, Kiili alev. Vallavalitsuse korraldus nr 56 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksikelamu) Kääri tee 44, Lähtse küla. Vallavalitsuse korraldus nr 57 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksikelamu) Aia tn 23, Luige alevik Vallavalitsuse korraldus nr 58 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksikelamu) Miku tee 8, Vaela küla. Vallavalitsuse korraldus nr 59 Sausti külas Sausti tee 68 detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamise korraldamine. Vallavalitsuse korraldus nr 60 Vaela külas Sonni kinnistu detailplaneeringu kehtestamine.

6. MÄRTS 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 63 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksikelamu) Nõmme tee 48, Sausti küla. Vallavalitsuse korraldus nr 64 Kasutusloa väljastamine ehitistele (üksikelamu ja abihoone) Miku tee 11, Vaela küla.

13. MÄRTS 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 70 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksikelamu) Rolandi, Mõisaküla. Vallavalitsuse korraldus nr 71 Hanke “Kiili vallas Kiili alevis, Luige alevikus ja Kangru alevikus liiklusohutuse hindamine ning sellest tulenevalt liikluskorraldusprojekti ja/või liiklusmärkide paigutusskeemide koostamine” eduka pakkumuse kinnitamine Vallavalitsuse korraldus nr 72 Hankeplaani kinnitamine.

KESKKOND JA MAAKÜSIMUS

28. VEEBRUAR 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 61 Puukaugu asukoha kooskõlastamine, Vana-Laastu, Sookaera küla. Vallavalitsuse korraldus nr 62 Puukaevu asukoha kooskõlastamine, Vana-Laastu, Sookaera küla.

6. MÄRTS 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 65 Katastriüksuse lähiaadressi muutmine, Kiili alev. Vallavalitsuse korraldus nr 66 Katastriüksuse lähiaadressi muutmine, Vaela küla. Vallavalitsuse korraldus nr 67 Katastriüksuse lähiaadressi muutmine, Kullerkupu tn 19 // Rukkilille tn 1 Vallavalitsuse korraldus nr 68 Puurkaevu asukoha kooskõlastamine, Männi,Sookaera küla.

13. MÄRTS 2018

Vallavalitsuse korraldus nr 73 Lasketiiru katastriüksuse sihtotstarbe määramine. Vallavalitsuse korraldus nr 74 Rolandi katastriüksuse sihtotstarbe määramine. Vallavalitsuse korraldus nr 75 Katastriüksuse jagamine, Sonni. Vallavalitsuse korraldus nr 76 Puurkaevu asukoha kooskõlastamine, Kaskemäe, Piissoo küla Vallavalitsuse korraldus nr 77 Puurkaevu asukoha kooskõlastamine, Ellamaa, Mõisaküla. **SOTSIAALVALDKOND** **28. VEEBRUAR 2018** Vallavalitsuse määrus nr 1 Kiili Vallavalitsuse 12.12.2017 määruse nr 7 “Kiili valla eelarvest makstavate toetuste suuruste kinnitamine” muutmise määrus.

NB! OTSUSTE TÄISTEKSTIDE JA LISADEGA SAAB TUTVUDA KIILI VALLAVALITSUSES, NABALA TEE 2A, KIILI ALEV

VAELA KÜLAS SONNI KINNISTU DETAILPLANEERINGU KEHTES-TAMINE

Planeeritav maa-ala paikneb Kiili vallas Vaela külas. Vaela küla jääb Kiili valla põhjaossa ja planeeritav ala Vaela küla keskossa. Planeeritav ala on Kiili alevist umbes 2 km kaugusel. Planeeritav maa-ala jagatakse 10 krundiks: Neli krunti (pos. 1–4) on kavandatud elamumaa sihtotstarbega, mis on ette nähtud hoonestada kahekorruseliste korterelamutega, milles kuni kaheksa korterit. Kahe krundi sihtotstarve on ette nähtud ärimaa (pos. 5–6), kuhu on kavandatud piirkonna elanikele erinevaid teenuseid pakkuvad ettevõtted. Üldkasutatava maa sihtotstarbega krunte on planeeritud kaks, kuhu saab rajada mänguvaljakuid ning puhke-, spor-dirajatisi. Planeeritud on kaks krunti transpordimaa sihtotstarbega, millest üks on Peetri tee jätkuks ja mis annab võimaluse ehitada jalgteega juurdepääsutee planeeritavatele kruntidele, paigaldada tehnot-rassid ja istutada puud. Teine transpordimaa sihtotstarbega krunt lii-detakse Miku tee maa-alaga (mis on planeeritud kõrval oleva maaük-suse Miku detailplaneeringu lahenduses). Ärihoonega krundid paikne-vad pikki 11115 Kurna-Tuhala teed. Tee vahetusse lähedusse planeeri-tud ärihooned (kauplus söögikoht jne) teenindavad kogu piirkonda. Tee ja ärimaa sihtotstarbega kruntide vahele jääb üldkasutatava maa sihtotstarbega krunt, kuhu on ette nähtud rajada võimalusel kõrghal-jastus, mille istutatamisel arvestatakse olemasolevaid ja planeerita-vaid torustikke. Kõrghaljastus kui ka ärihooned vähendavad riigimaan-teelt tulevat müra elamutega hoonestatud alale. Antud detailplaneeringus on arvestatud üldplaneeringus välja toodud nõuetega ning detailplaneering on üldplaneeringule vastav detailpla-neering. Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsus tööpäeva-del kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis EVALD.

SAUSTI KÜLAS SAUSTI TEE 68 DETAILPLANEERINGU AVALIK VÄL-JAPANEK KIILI VALLAVALITSUSES, NABALA TEE 2A, 02.–16.04.2018 Detailplaneeringu on koostanud DAGOpen OÜ Arhitektuuribüroo, töö nr 17-08.

Planeeritav maa-ala asub Harju maakonnas, Kiili vallas, Sausti külas. Planeeringuala suurus on ca 18 050 m². Planeeringu eesmärgiks on Sausti tee 68 katastriüksuse (katastritun-nus 30401:001:2730) jagamine kaheks elamumaa katastriüksuseks. Sausti tee 68 krundi jagamisel kaheks moodustub üks krunt, millele jäävad olemasolevad ehitised ning mille ehitusõigust ei muudeta ja teine krunt, millel ehitised puuduvad ning millele määratakse ehitusõi-gus ühe üksikelamu ja ühe abihoone püstitamiseks ehitisealuse pinna-ga krundil kokku 300 m². Juurdepääsuks planeeritud Sausti tee 68 kinnistule seatakse juurdepääsu reaalservituut Sausti tee 66 krundile teed kasutava kinnistu kasuks. Juurdepääsuks planeeritud Saartevahe tee 1 kinnistule seatakse juurdepääsu reaalservituut Saartevahe tee kinnistule teed kasutava kinnistu kasuks. Juurdepääs tagatakse sõi-duautoga liiklusele ja piiratud ulatuses rasketehnikale (kinnistute tee-nindamiseks vajalik tehnika). Juurdepääsu kasutamise korralduslikud küsimused reguleerivad kinnistute omanikud vastavasisulisel servi-tuudikokkuleppes ning kinnitavad need notariaalselt. Planeeritava Sausti tee 68 krundi hoonestuse varustamine veega on lahendatud olemasoleva pumbamaja baasil, mille ümber on moodustatud vee-haarde sanitaarkaitseala. Planeeritud hoonestuse kanalisatsiooniva-rustus on lahendatud bioloogilise omapuhasti ning imbsüsteemi baa-sil, kus heit- ja reovee puhastamine toimub omapuhastis ning pinna-sesse juhtimine läbi imbväljaku killustikukihis ja seda ümbritsevas mullakihis. Käesolev detailplaneering ei sisalda Kiili valla üldplaneeringu muutm-i-se ettepanekut. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub Kiili Vallavalitsuses, Na-bala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald ajavahemikus 02.–16.04.2018. Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsus tööpäeva-del kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfosüsteemis EVALD.

Nordic Plast OÜ on lehtplastide töötlemise ja tellimustoodete valmistamisega tegelev ettevõte, mis ekspordib 90% oma toodangust.

Otsime tootmisspetsialisti

Töö kirjeldus

- lehtplastide saagimine, painutamine, liimimine, servatöötlus, komplektee-rimine ja muu töötlemine
- tootmisrakiste valmista-mine
- tööde kvaliteedi kontroll
- Nõudmised kandidaadile
- eesti keele oskus
- jooniste lugemise oskus
- täpsus ja korrektsus

- tehniline ja kiire taip
- valmidus meeskonna-tööks
- Ettevõtte pakub
- kaasaegset töökeskonda ja töövahendeid
- töölalast väljaõpet ja koolitust kohapeal
- tööd huvitavas valdkonnas
- konkurentsivõimelist töötasu
- meeldivat kollektiivi

Kasuks tuleb eelnev töökogemus plastide või muude leht-materjalidega ja tõstuki juhtimise kogemus

- Täistööaeg, palgatöötaja, töö toimub kahes vahetuses (hommikune ja õhtune), nädalavahetused on vabad
- Ettevõtte ei paku transporti tööle saamiseks
- Asukoht Kurna tee 14, Kiili

Kandideerimiseks palun saata CV e-aadressile raigo@nordicplast.ee.

LUIGE VANAVARA-JA KÄSITÖÖLAAT

29. aprill 2018
kell 9.00-16.00

HOOAJA ESIMENE VANAVARA-JA KÄSITÖÖLAAT

Luige vanavara- ja käsitöölaat

rae
RAE KIVITEHAS

TALVINE HIND!

SILLUTUSKIVI NUNNA HALL
5.90 € (sisaldab km)
Helista 514 8263, info@raekivi.ee

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakkumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Koduaiad kaunistajad!

- Viljapuude ja -põõsaste lõikamine
- Taimekaitse
- Aednikuteenus
- Kalmukujundus ja -hooldus
- Haljastusplaanide koostamine
- Lilleampelite ja anumate taimestamine

Kurereha OÜ
Tel 56 917 275
kurereha@gmail.com
www.facebook.com/kurereha

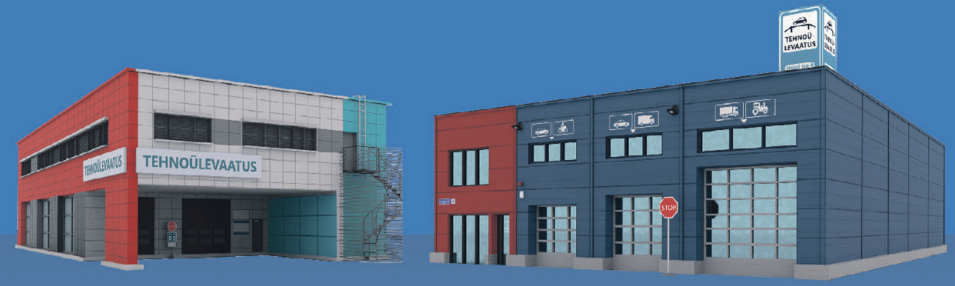
Lahtine küttepuid
Konteineris küttepuid
Vörkkotis küttepuid
Korstnapühkija
Puitbrikett
Pellet

Puu24.ee
6 000 136
5 2000 93

KODU SOODSALT
500 JAKSI

TEHNO-ÜLEVAATUS

E - R 9.00 - 21.00
L 10.00 - 17.00
www.tehnoulevaatus.ee

Ehitajate tee 116, Tallinn
Tel: 609 9235

Helgi tee 4, Peetri küla, Rae vald
Tel: 605 0078

**Ära oota järjekorras,
broneeri aeg www.tehnoulevaatus.ee
ja SÄÄSTA 6 EUR!**

RAHANDUSMINISTEERIUM

Harju maakonnaplaneeringu "Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine" kehtestamine

Riigihalduse minister kehtestas 13.02.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/41 Harju maakonnaplaneeringu "Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine". Planeeringu eesmärk on luua alus uue rahvusvahelise ühenduse projekteerimiseks Balti riikide ja Euroopa raudteevõrgu vahel, mille rööpmelaius (1435 mm) vastab Euroopa standardile. Rail Baltic raudtee rajamisega kaasneb inimeste ja kaupade parem liikumisvõimalus ning transpordist tingitud õhusaaste vähenemine. Planeeringuga on leitud sobivaim asukoht elektrifitseeritud Rail Baltic raudtee trassi koridorile Harju maakonnas, alates Muuga sadama piirkonnast kuni Rapla maakonna piirini. Minister kehtestas lisaks 13.02.2018 Pärnu maakonna osas ja 14.02.2018 Rapla maakonna osas maakonnaplaneeringu raudtee trassi koridori asukoha määramiseks. Lätis ja Leedus on Rail Balticu raudtee trassi koridori asukoht samuti välja valitud. Rail Balticu rajamine on seotud suure avaliku huviga.

Raudtee trassi koridori asukoha määramisel kaaluti mitut võimalikku asukohta, mille tulemusena valiti trassikoridori asukoht nii, et raudtee rajamine oleks tehniliselt teostatav ja majanduslikult tasuv ning raudteest tulenevad mõjud ja häiringud oleksid minimaalsed nii inim- kui ka loodusesekskonnale.

Planeeritud trassikoridori pikkus Harju maakonnas on 48 km ja see kulgeb läbi kuue kohaliku omavalitsuse territooriumi: Maardu linn, Jõelähtme vald, Tallinna linn, Rae vald, Kiili vald ja Saku vald. Trassikoridori laius hajaasustuses on 350 m, mis hõlmab raudtee rajamiseks vajaminevat maad ja raudtee kaitsevööndit (kokku 66 m) ning nn trassi nihutamisruumi, mis võib osutuda vajalikuks sellisel juhul, kui raudtee asukohta tuleb projekteerimise käigus täpsustada. Raudtee rajamine on võimalik üksnes planeeritud trassikoridori sees. Tiheasustuses ning kitsastes oludes on trassikoridori laius 150 m. Raudtee on kavandatud reisirongidele kiirusega kuni 240 km/h. Kaubarongide kiirus on kuni 120 km/h. Rahvusvahelise reisirongi peatus on planeeritud Tallinnasse. Planeeringuga on ette nähtud võimalus korraldada tulevikus Rail Balticu raudteel kohalikku rongiliiklust Tallinn-Rapla-Pärnu-Riia suunal. Selleks on Rail Balticu trassile kavandatud perspektiivsed asukohad kohalike rongipeatuste rajamiseks.

Kuni planeeringu elluviimiseni saab trassikoridori alale jäävaid maaüksusi edasi kasutada nende senise sihtotstarbe järgi, senist maakasutust planeeringu koheselt ei kitsenda. Planeeringuga määratud trassikoridoris sätestatud maakasutustingimused kehtivad kuni Rail Baltic raudtee valmimiseni. Pärast raudtee kasutusloa väljastamist tulevad kitsendused raudteest ja selle kaitsevööndist.

Rail Maakonnaplaneering koosneb seletuskirjast ja joonistest. Seletuskirjas on kirjeldatud planeeringulahendus omavalitsuste kaupa. Trassikoridori kasutamise põhimõtted ja tingimused on toodud kogu planeeringuala kohta. Planeeringu koosseisus on kolme maakonda hõlmav joonis (möötkava 1:220 000) ja Harju maakonna põhijoonis (möötkava 1:80 000). Samuti on eraldi joonised (möötkavas 1:20 000) koostatud kohalike omavalitsusüksuste territooriumitele jäävate trassilõikude osas.

Planeeringute koostamisel on arvesse võetud ning tasakaalustatud riigi ja kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu vajadused. Planeeringu koostamise käigus viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mille eesmärk on arvestada keskkonnakaalutlusi planeeringu koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse. KSH aruandes on selgitatud, kirjeldatud ja hinnatud planeeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid loodus- ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, võimalikke alternatiivseid lahendusi ning kavandatud negatiivsete mõjude leevendamise meetmed säästvaks ja tasakaalustatud arenguks. Meetmete tõhususe kontrollimiseks projekti edasistes etappides on KSH aruandes esitatud seirekava. Maakonnaplaneeringuga kavandatava tegevusega kaasneb piiriülene keskkonnamõju.

Kehtestatud maakonnaplaneeringu materjalid on kättesaadavad veebilehel www.maa-valitsus.ee/maakonna-planeeringud Harju maakonna alajaotuses.

KALLUR.EE

50 12 123

Swedbank SEE LHV Krediidipank DNB

★ LIIV
★ MULD
★ KILLUSTIK

TELLI NETIST

KOORMAD 1-20 TONNI

Solar | Mööbel

Aprillis kööginööbli tellijatele
kodumasinad hulgihindadega!
Kiili valla elanikele lisaallahindlus
kööginööblile 10%!
Standardmöödus valged köögid
kätte kahe nädalaga!

Tel 551 4115
www.profitsolar.ee info@profitsolar.ee
Kadaka tee 7/2, Tallinn
E, K, R 12-18 (teised ajad kokkuleppel)